

Registru potravinových alergií v ČR DAFALL – 2 roky sledování

Simona Bělohlávková a kolektiv řešitelů registru DAFALL

Immuno-flow, s.r.o., Prague, Czech Republic
Lékařská fakulta Plzeň, UK Praha



IMMUNO FLOW

www.dafall.registry.cz

ÚVOD A METODIKA

Úvod: Prevalence potravinové alergie v posledních letech významně stoupá, mění se spektrum nejčastějších spouštěcích alergenů a stupňují se i závažnost příznaků. Mezi výskytem a typy potravinové alergie existují poměrně významné geografické rozdíly, stejně jako mezi nejčastějšími vyvolavateli potravinových anafylaxi v jednotlivých oblastech. V současné době v podstatě neexistují relevantní epidemiologická data, která by popisovala spektrum potravinových alergií v České republice. Cílem naší práce je zjištění spektra potravinových alergií u selektované populace pacientů alergologických ambulancí.

Metodika: DAFALL- Database of Food Allergies – je elektronický registr, který byl založen ke sběru a zpracování dat. Do registru byli prospektivně zařazeni konsektivní pacienti s nově diagnostikovanou potravinovou alergií, kteří v daném období navštívili alergologickou ambulanci některého ze zapojených pracovišť. Diagnóza potravinové alergie byla stanovena na základě anamnestických dat, klinického vyšetření včetně kožních prick testů případně epikutánních testů s potravinami a/nebo laboratorního vyšetření (stanovení sIgE proti potravinám, sIgE proti komponentám, test aktivace bazofilů). V případě potřeby byl doplněn expoziční nebo eliminačně-expoziční test s potravinou. Do registru byli zařazeni jak pacienti s IgE-mediovanou potravinovou alergií, tak s problematikou non-IgE mediovanou. Formou strukturovaných dotazníků byly zadávány údaje týkající se anamnézy, popisu reakcí na potraviny, výsledky klinických i laboratorních vyšetření. Zařazení byli všichni pacienti s potravinovou alergií v daném období, kteří se svojí účastí v registru souhlasili. Registr DAFALL byl vytvořen a je spravován **Institutem biostatistiky a analýz Masarykovy Univerzity Brno** za zachování všech potřebných legislativních požadavků. Sběr dat byl zahájen unicevricky v říjnu 2014 a multicentricky od ledna roku 2015.

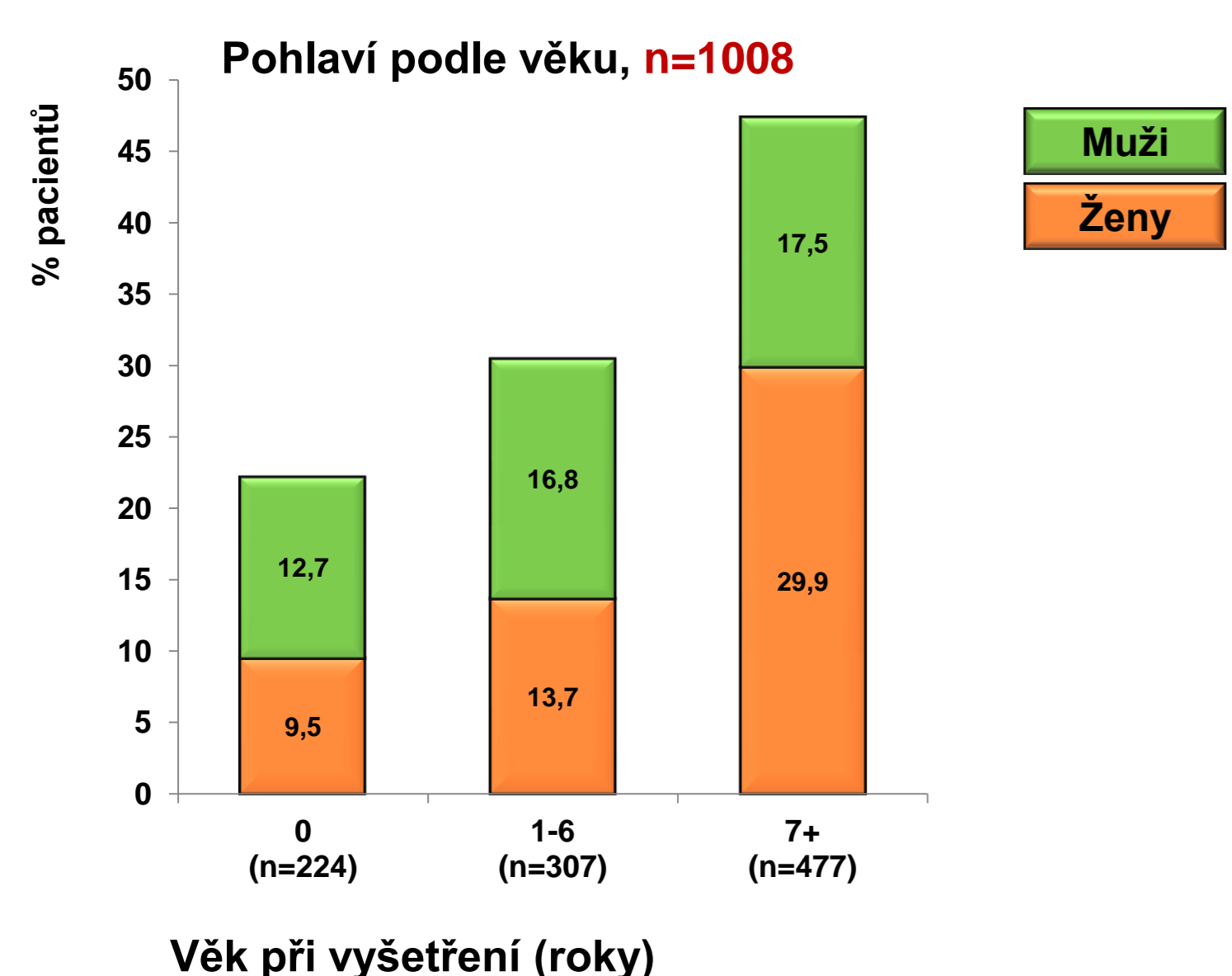
ZAPOJENÁ CENTRA



SOUBOR PACIENTŮ

Od začátku sběru dat dosud (10/2014-8/2015) bylo do registru zařazeno **1008 pacientů** z více než **30 spolupracujících alergologických ambulancí**.

22% (n=224) byly děti do 1 roku věku, **31% (n=307)** děti mezi 1 a 6 lety a **47% (n=477)** byli pacienti starší 7 let. 473 ze všech zařazených pacientů jsou muži (46,9%) a 535 ženy (53,7%).

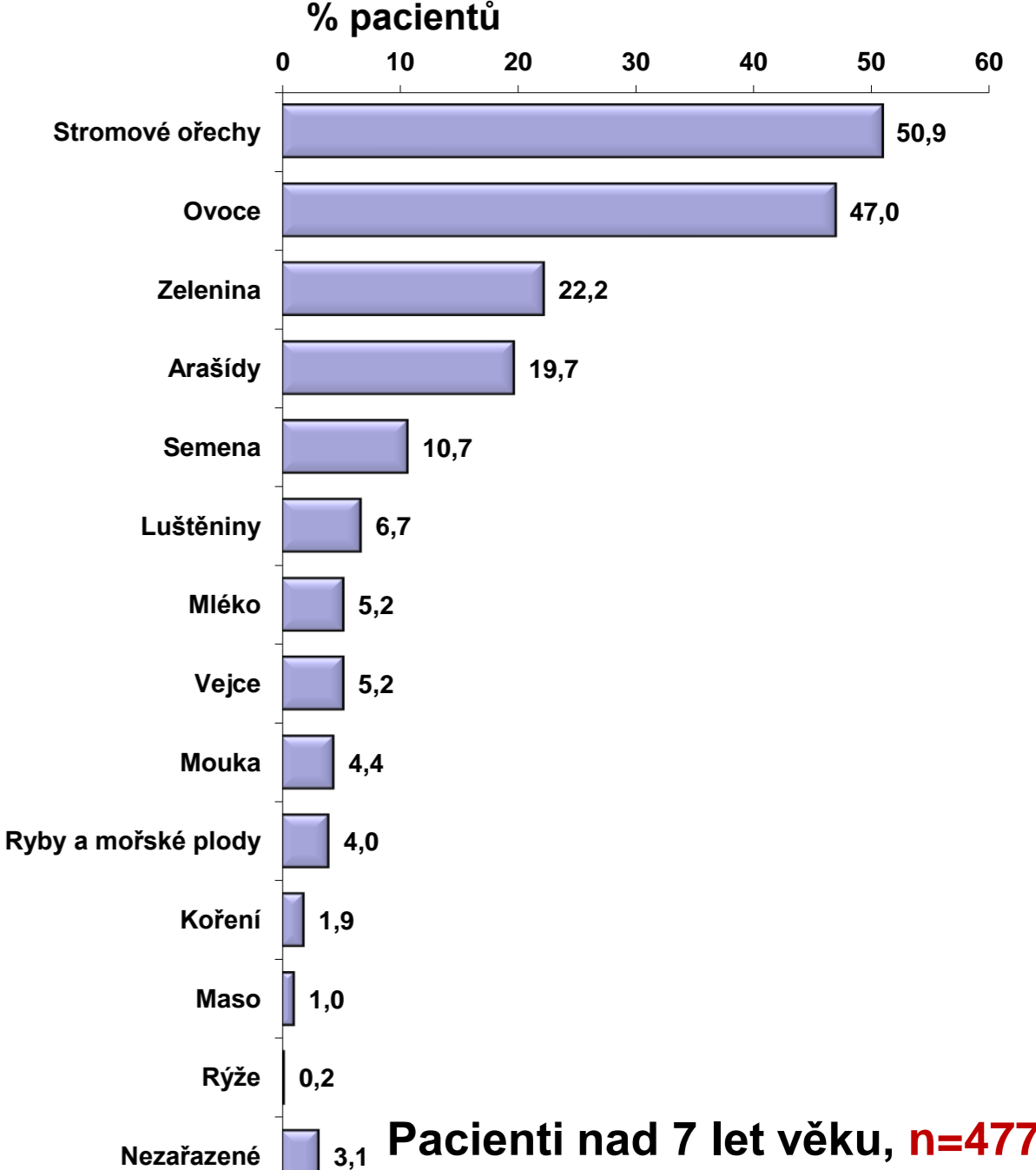
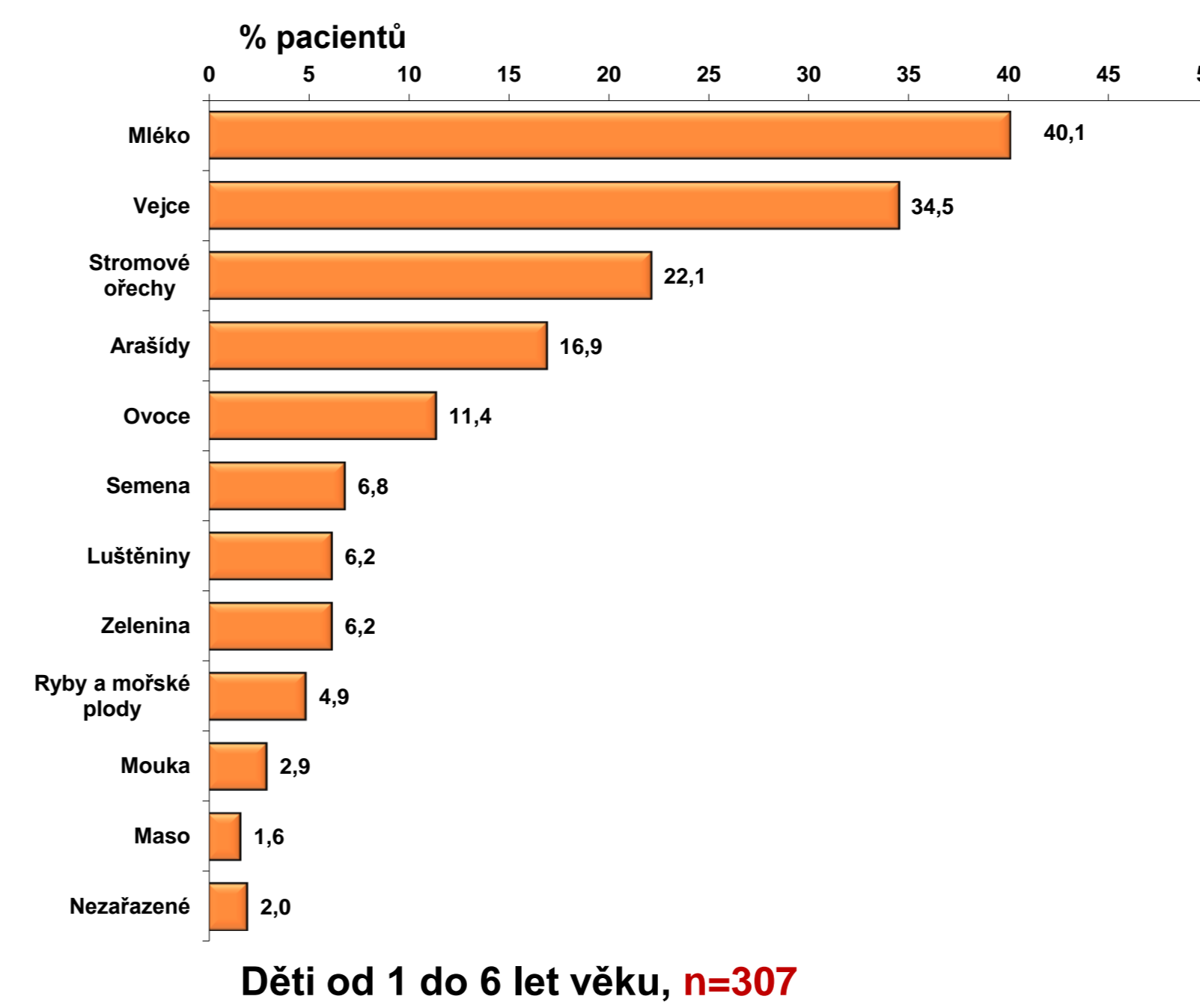
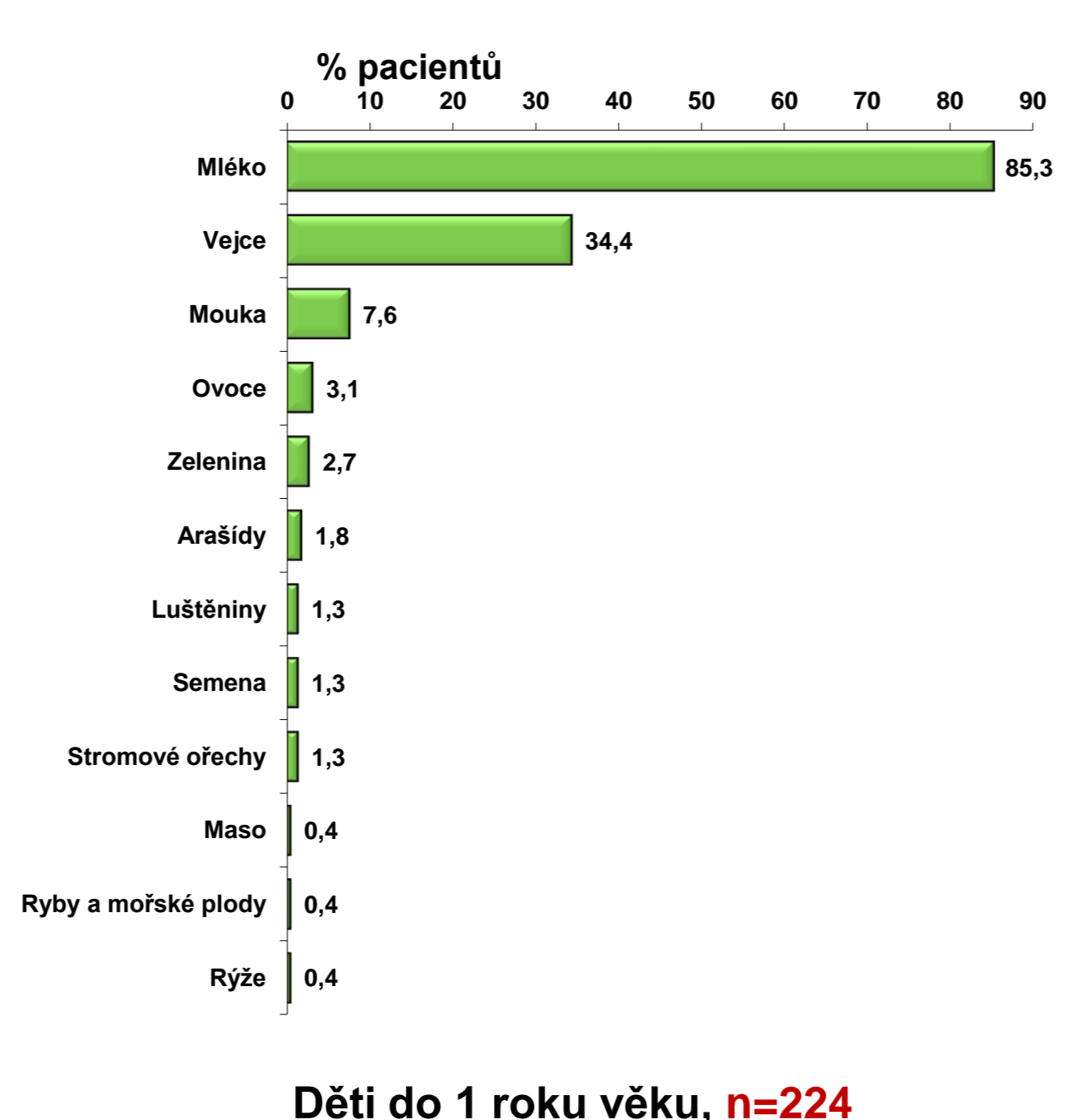


NEJČASTĚJŠÍ POTRAVINOVÉ ALERGENY PODLE VĚKU

Ve věkové skupině **děti do 1 roku věku** bylo nejčastějším potravinovým alergenem **kravské mléko**, na které reagovalo 86% pacientů. U 34% byla zaznamenána reakce na **slepičí vejce** a u 7,8% na **pšeničnou mouku**.

Nejčastějšími spouštěči potravinových reakcí u dětí **mezi 1 a 6 roky věku** byly **kravské mléko, slepičí vejce, stromové ořechy, arašíd a ovoce**.

Ve skupině **nad 7 let** nejvíce pacientů reagovalo na **stromové ořechy** (nejčastěji lískový, vlašský, mandle), **ovoce** (nejčastěji jablko, broskev, kiwi), **zeleninu** (mrkev, brambor, rajské jablko), **arašidy a semena** (mák, sezam).

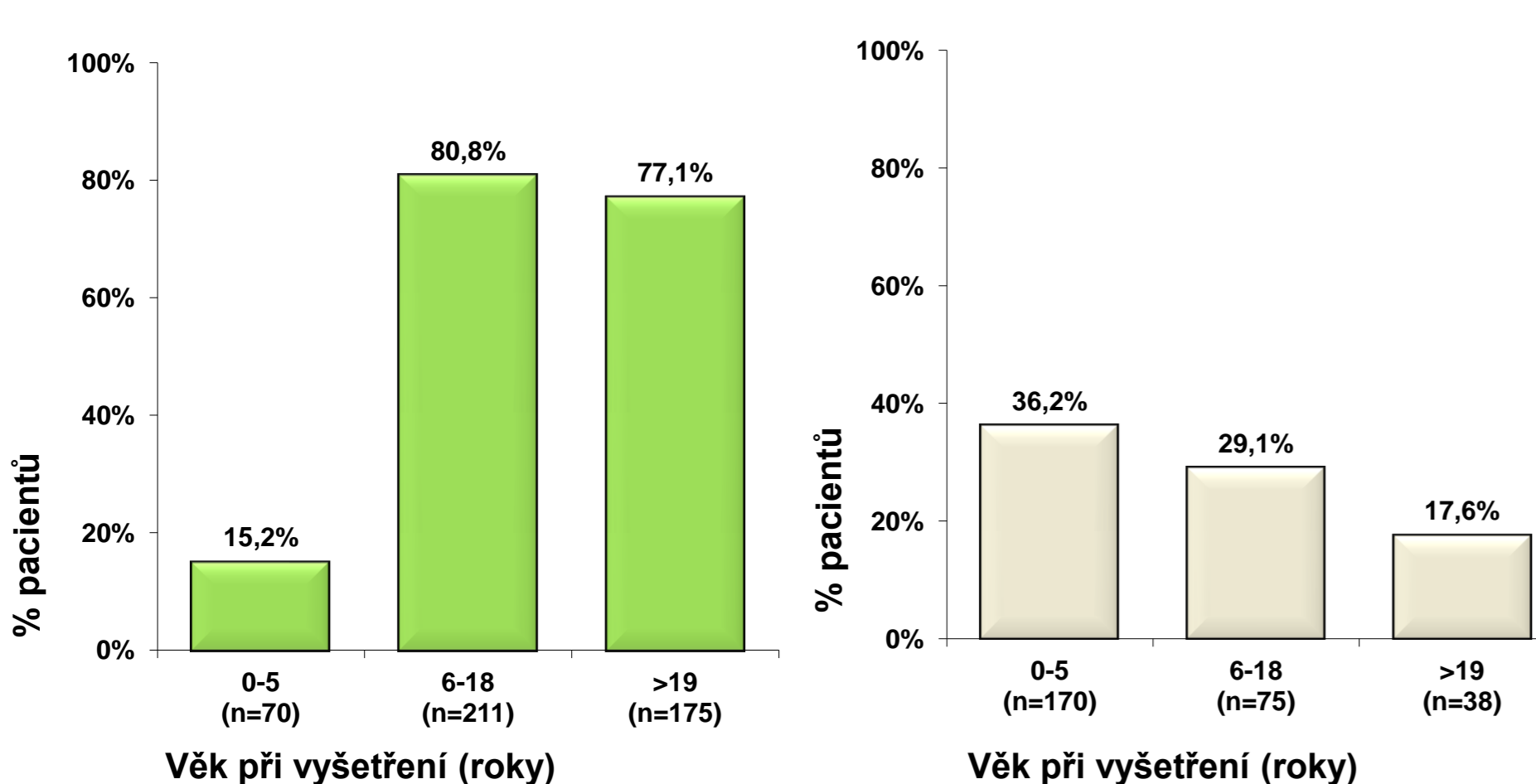


DOPROVODNÉ DIAGNÓZY

Alergická rýma byla diagnostikována u **15% dětí do 6 let**, ale již u **81% pacientů mezi 6. a 18. rokem** a **77% pacientů starších 19 let**.

Atopickým ekzémem trpělo v souboru pacientů s potravinovou alergií **36% dětí do 6 let věku**, **29% dětí od 6 do 18 let** a **17,6% pacientů starších 19 let**.

Astma bronchiale bylo prokázáno u **9% dětí do 6 let**, **31% dětí od 6 do 18 let** a **38% pacientů starších 19 let**.



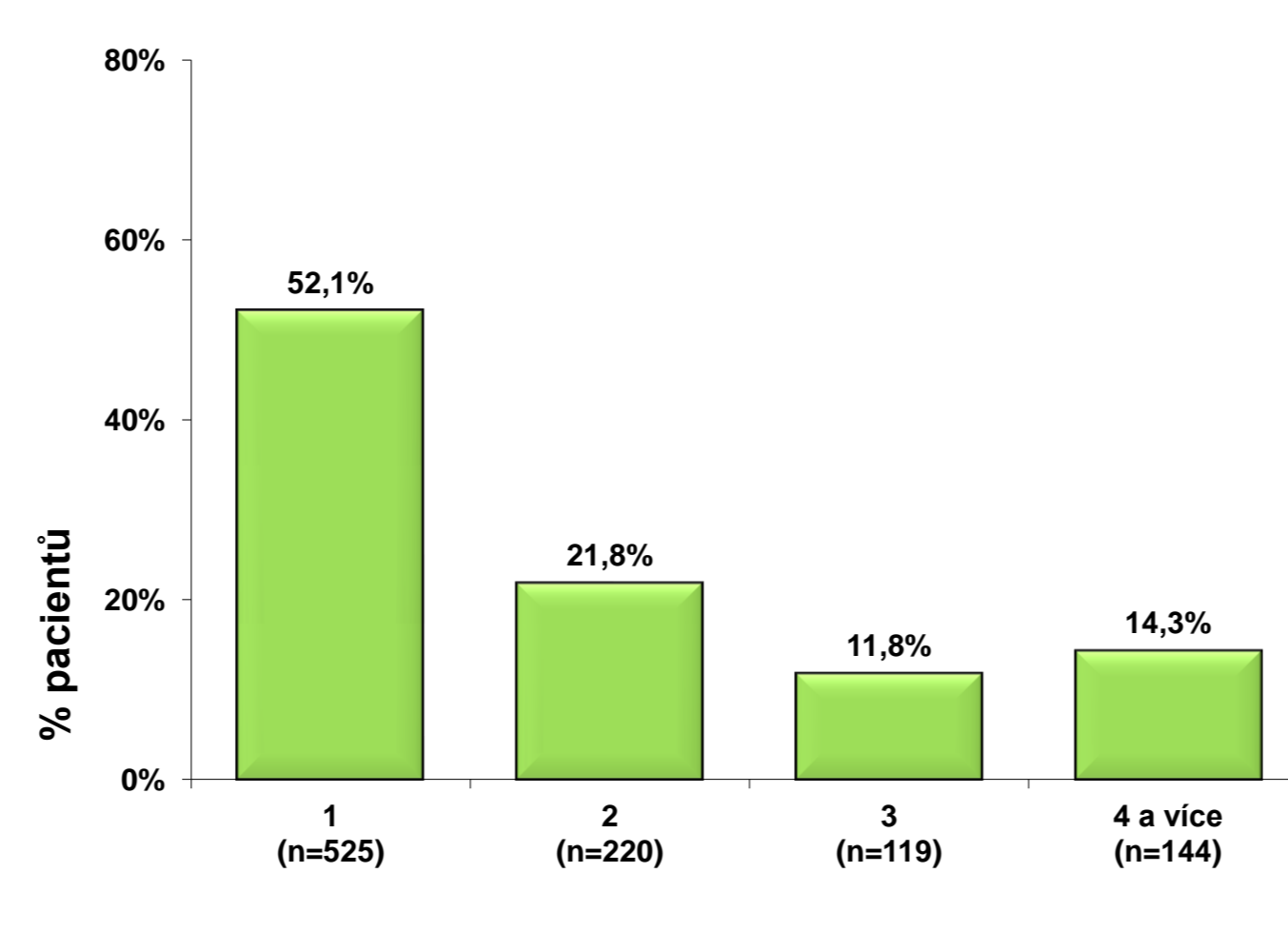
Pacienti s dg. alergická rýma

Pacienti s dg. atopický ekzém

POČET ALERGENŮ

52% pacientů udávalo reakci pouze na **1 potravinový alergen**. U **22% pacientů** byla zaznamenána alergie na **2 potraviny**, na více než **4 alergeny** reagovalo **14,3% pacientů**.

Počet potravinových alergií stoupal podle očekávání s věkem. U **děti do 1 roku věku** byl průměrný počet potravinových alergií vyvolávajících obtíže **1,25/1 pacienta**. U **děti od 1 do 6 let** pak **1,71/1 pacienta** a u **pacientů starších 7 let** stoupl průměrný počet reakcí na **2,7/1 pacienta**.

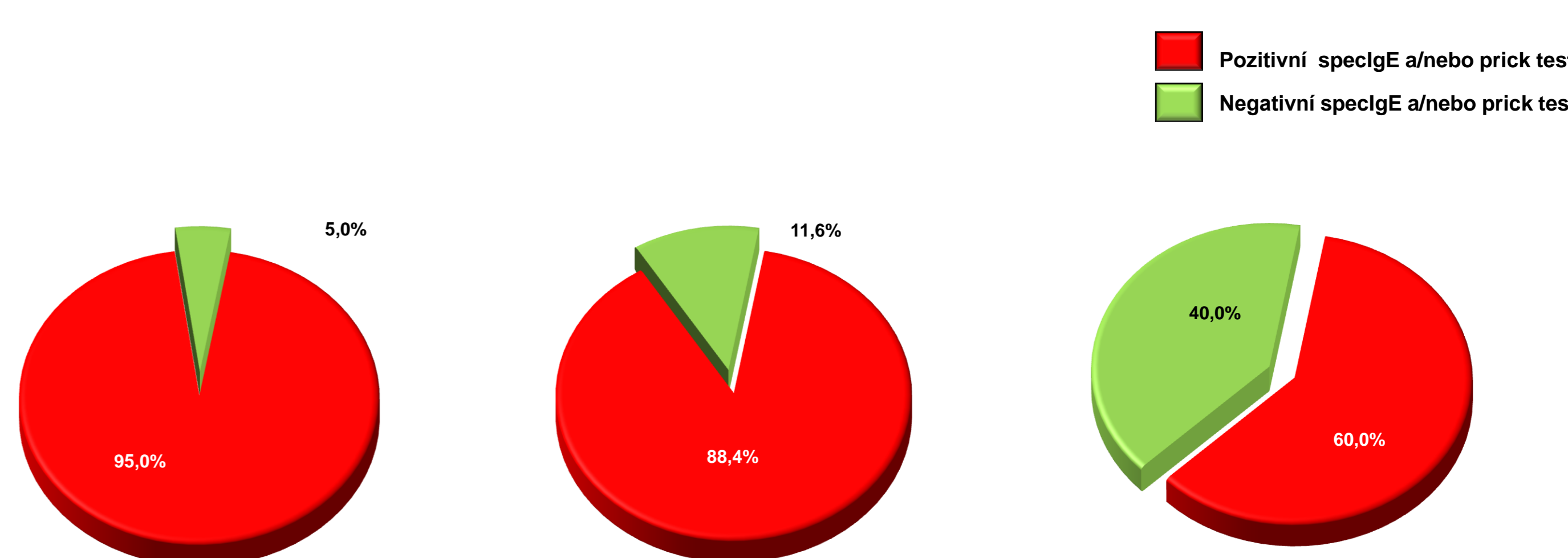


Počet alergenů zaznamenaných u 1 pacienta

IgE v.s. non-IgE MEDIOVANÉ REAKCE

U pacientů s provedeným stanovením specIgE proti potravině a/nebo kožním prick testem s potravinou bylo sledováno % IgE a non-IgE mediovaných reakcí. Za **IgE mediovanou reakci** je považována ta, kde bylo alespoň 1 z těchto vyšetření pozitivní dle obvyklých doporučení.

U pacientů s alergií na **vejce** bylo **95% reakcí IgE mediovaných**. Ve skupině pacientů reagujících na **lískový ořech** bylo **88,4% reakcí IgE mediovaných**. U pacientů s alergií na **kravské mléko** bylo **60% reakcí IgE mediovaných** a **40% reakcí** považovaných za **non-IgE mediované**.



DISKUSE A ZÁVĚR

DAFALL registr byl založen koncem roku 2014. Primárním cílem bylo vytvoření jeho elektronické struktury, začátek zařazování pacientů a získání spolupracujících center. V současné době jsou data do registru zadávána z více než 30 pracovišť z různých oblastí ČR. Jedná se o privátní alergologické ambulance, větší ambulantní zařízení i ambulance nemocnic okresních, krajských a univerzitních.

Celkem bylo dosud do registru zařazeno **1008 pacientů s potravinovou alergií diagnostikovanou alergologem**. Spektrum potravinových reakcí v našem souboru a jednotlivých věkových kategoriích v podstatě odpovídá očekáváním i našim dosavadním pozorováním na menších souborech pacientů. U pacientů zařazených do registru DAFALL jsme v kojeneckém věku zaznamenali jen velmi **nízký počet pacientů s alergií na soju a ryby/mořské plody**. Jedním z důvodů může být obecně nízká konzumace soji v ČR. Podobně ryby jsou zatím českými matkami zařazovány do jídelníčku relativně pozdě s cílem působit proti prevenci alergie podle původních, dnes již překonaných doporučení.

Semena, zejména mák, jsou pro českou populaci alergiků velmi důležitým alergenem. Reakce na mák jsou časté, obvykle velmi závažné a s velmi nízkou prahovou dávkou. V tomto smyslu potvrzují data získaná registrem DAFALL naše předchozí pozorování. I zde může být příčinou vyšší konzumace této potraviny, než je zvykem v jiných regionech. Potvrzuje se i stoupající výskyt reakcí na některé dřívě méně obvyklé, ale velmi nebezpečné alergeny, zejména **kešů**.

Zastoupení IgE a non-IgE mediovaných reakcí u skupiny pacientů s alergií na vejce, lískový ořech a kravské mléko je podobné jako v dosud publikované literatuře. Počet non-IgE mediovaných reakcí u pacientů s alergií na bílkoviny kravského mléka je různými autory udáván ve velmi širokém rozpětí. 40% pacientů bez prokázané IgE senzibilizace je v literárně udávaném rozmezí spíše na dolní hranici. Důvodem může být to, že řada pacientů s ABKM a méně závažnými symptomy (a pravděpodobněji non-IgE mediovanou reakcí) je ošetřována nikoli alergology, ale spíše praktickými pediatry a dětskými gastroenterology.

Sběr dat do registru DAFALL je plánován i na další období, minimálně do poloviny roku 2017.

ANAFYLAXE

Z celkového počtu 1008 pacientů, u **3,1% (n=31)** splnila reakce na potraviny kritéria anafylaxe. Nejčastějšími spouštěči anafylaxe byly **arašíd, kravské mléko, kešů, mák a lískový ořech**.



PODĚKOVÁNÍ

Lékaři zapojení do registru DAFALL (v abecedním pořadí):

E. Dědková, L. Dvořáková, R. Galanská, T. Gvozdiaková, J. Chládková, H. Janíčková, M. Jeřábková, Z. Koldová, K. Kopecká, E. Kopelentová, M. Liška, Š. Mikulová, M. Minářová, L. Mrázová, J. Novobilská, E. Orálková, J. Poloniová, I. Pončáková, J. Richter, J. Richterová, R. Řihová, L. Sedláčková, V. Solařová, I. Šetinová, J. Šilarová, O. Škopková, J. Štádl, S. Štěpánová-Honzová, M. Tichá, E. Tilšarová, P. Višek, D. Žiaková

Technická spolupráce, správa registru a zpracování dat:

PARTNEŘI PROJEKTU

SIEMENS
Generální partner projektu

NestléHealthScience

IMMUNO FLOW

NUTRICIA

BioVendor

ČESKÍ

STALLERGENES

MEDA

Boehringer
Ingelheim

Phadia

IBA